

Els ?Samaranch, entre la foscor i la glòria

La família de l'expresident del COI va assaborir el poder durant el franquisme, però el Jocs del 92 van reescriure la seva trajectòria

Juan Antonio Samaranch Salisachs i Juan Antonio Samaranch Torelló | Europa Press / Vikipèdia

Maig del 2010. Fa dotze dies de la mort de Juan Antonio Samaranch Torelló, expresident del Comitè Olímpic Internacional i probablement el nom més simbòlic del patriciat català. Fa nou anys que la mare, Maria Teresa *Bibis* Salisachs, un altre nom brillant de la classe alta barcelonina, va morir d'un càncer.

El seu fill, Juan Antonio Samaranch Salisachs, cita al seu despatx la dona que en els darrers divuit anys va ser el gran amor de l'exdirigent olímpic, la pintora Lluïsa Sallent. Una relació coneguda i consentida en un matrimoni Samaranch-Salisachs que va acabar sent, sobretot, una relació política. La trobada amb Sallent és tensa. Samaranch fill fa saber que el seu pare va voler casar-se amb ella, però que la família li ho va impedir. Ell, el primer. "No t'haguéssim pogut treure del pis", li etziba.

L'episodi -que Sallent va explicar en un llibre de records, *Vidas y apariencias* (<https://www.planetadelibros.com/libro-vidas-y-apariencias/51061>) - faria les delícies de la premsa del cor i diu coses sobre el tipus de vincles que s'estableixen en el cor de l'*upper* Diagonal, basades -com moltes coses a la vida- en les relacions de poder. Per Samaranch Salisachs, en tot cas, la desaparició del seu pare el convertia en el cap visible d'una de les sagues més influents de la societat catalana.

La via olímpica

El 4 d'agost 2016, va ser un dia molt especial per Juan Antonio Samaranch Salisachs. L'assemblea del Comitè Olímpic Internacional (COI) reunida a Rio de Janeiro el va elegir vicepresident primer de l'organisme (<https://www.europapress.es/deportes/olimpiadas-00169/noticia-juan-antonio-samaranch-nuevo-vicepresidente-coi-20160804174703.html>). Entrava així en el rovell de l'ou de la institució, només a un pas de la presidència, en mans de l'alemany Thomas Bach, que conclou mandat el 2021.

Samaranch Salisachs va entrar al plenari del COI el 2001, just quan el seu pare, Juan Antonio Samaranch Torelló, abandonava el cim del moviment olímpic després de 21 anys de regnat. Però el fill ha hagut d'aprendre a esperar, una qualitat que va caracteritzar també el seu pare, que es va sobreposar sempre als obstacles i que va saber treure profit de les derrotes.

L'any 2007, Samaranch Salisachs va perdre la votació per ser membre de l'executiu. Però el 2012, el triomf ja no se li va escapar, derrotant l'atleta Serguéi Bubka, un nom llegendari dels Jocs. Quatre anys més tard, ja era vicepresident.

Objectes de Joan Antoni Samaranch a l'exposició del 25è aniversari dels Jocs de Barcelona. Foto: Adrià Costa

Un currículum forjat al món de les finances

Samaranch fill s'ha abocat professionalment al món de les finances. Després de finalitzar els estudis d'enginyeria industrial (UB), va fer un postgrau a la Universitat de Nova York. Va establir-se a la ciutat nord-americana i va treballar uns anys al departament de negocis de la International Flavours and Fragrances, una de les multinacionals del sector de la cosmètica.

Després va actuar d'analista financer del banc d'inversions First Boston Corporation (1986-

1989), una marca llegendària que va arribar a ser la primera empresa de la Borsa de Nova York i acabaria, uns anys després, absorbida pel Crèdit Suisse.

Ja era al rovell de l'ou del gran diner. El món de les altes finances l'havia seduït i va entrar com a vicepresident i soci a S.G. Warburg and Co., un altre gran de la banca d'inversió, amb seu a Londres, que havia estat fundat per dos jueus alemanys que fugiren del nazisme. Samaranch va estar-hi vinculat dos anys, del 1989 al 1991.

Allí va conèixer Pedro Gómez de Baeza, un tauró de les finances, (<https://www.gbsfinance.com/es/teams/pedro-gomez-de-baeza/>) amb qui va fundar GBS Finance SA, a la qual continua vinculat (<https://www.gbsfinance.com/es/quienes-somos/>). Es tracta d'un banc d'inversions especialitzat en fusions i administració de grans patrimonis, tant del sud d'Europa com d'Amèrica Llatina i la Xina, una connexió aquesta molt important per Samaranch fill. En el consell hi són com a senior *advisors* altres *vips* catalans, com Gonzalo Rodés Vilà i Alfonso Maristany Cucurella, president del Círculo Ecuestre.

Nom: Juan Antonio Samaranch Salisachs
(Barcelona, 1959)

Família Samaranch: fill de Juan Antonio Samaranch Torelló (mort el 2010) i Maria Teresa "Bibis" Salisachs (morta el 2001)

Matrimoni: casat amb l'empresària italiana de moda Cristina Bigelli

Càrrecs: vicepresident del Comitè Olímpic Internacional. Soci fundador de GBS Finance SA. Vicepresident de la Fundació Samaranch. Vicepresident del RACC

Un lloc: Gstaad (Suïssa), on celebra molts cap d'any

Actitud davant el procés: oposició i discreció política

Si a Nova York va penetrar en el moll de l'os del món financer, també allí va conèixer la que seria la seva esposa, Cristina Bigelli, amb qui es va casar el 1988. Bigelli és una empresària de la moda amb qui té quatre fills (Juan Antonio, Matteo, Alessia i Allegra) i que va obrir una botiga de luxe al cor del Madrid *pijo*, al barri de Salamanca. Mantenen un to discret en la seva vida social, que inclou moments exquisits com les seves festes de cap d'any, que solen celebrar a una de les destinacions més *chick* de l'alta burgesia europea: la ciutat suïssa de Gstaad.

(https://www.vanitatis.elconfidencial.com/noticias/2012-12-27/la-gran-fiesta-de-samaranch-en-gstaad_486333/) Allí coincideixen amb amics i també socis, com el banquer Gómez de Beza, un altre habitual dels Alps helvètics.

[noticia]187241[/noticia]

Present a diverses entitats, Samaranch presideix el Summit Shopping Tourism & Economy, un important fòrum sobre turisme, és vicepresident de la Federació Internacional de Pentatló i vicepresident del Reial Automòbil Club de Catalunya (RACC), una altra posició en què va succeir el seu pare. La relació entre l'expresident del COI i qui va ser "etern" president del RACC, Sebastià Salvadó, ja desaparegut, sempre va ser molt propera.

Una escola del poder

Possiblement, si hi ha un cognom que representi el poder amb majúscula a Catalunya, sigui Samaranch. Forjat en els rengles del Movimiento, dirigent de les estructures oficials de l'esport, la Delegación Nacional de Deportes -amb la presidència del Comitè Olímpic Espanyol- li va servir de plataforma dins del règim.

Apartat d'aquest càrrec després d'una pugna interna per decisió del ministre Torcuato Fernández Miranda, es va refugiar a la Diputació de Barcelona a esperar temps millors. Arribarien aviat. El 1973 ja presidia la corporació municipalista.

La mort de Franco el va agafar amb mal peu. En unes declaracions a TVE, va fer el seu judici sobre la figura del dictador, dient coses sorprenents, com que Franco no s'havia oblidat dels catalans en el seu testament polític. (<http://www.rtve.es/alacarta/audios/fue-noticia-en-el-archivo-de-rtve/juan-antonio-samaranch-valora-figura-franco-motivo-su-muerte/339010/>) Havia anat

preparant el terreny, acostant-se a la figura del príncep Joan Carles. Però a Catalunya la situació el va superar. Els crits de "Samaranch, fot el camp!" a la plaça de Sant Jaume anunciaven un futur immediat difícil. Va intentar aixecar un partit de dreta que s'adaptés al nou moment, Concòrdia Catalana, però no va fructificar.

Aleshores, va fer un gran moviment estratègic, que pocs van entendre. Va demanar a Adolfo Suárez l'ambaixada a Moscou. I se'n va anar a l'URSS, on va aprendre rus i, sobretot, va sumar suports per esdevenir un dia president del COI. L'antic falangista va fer amics entre els dignataris soviètics i els de la resta de països de l'est. Un bloc de vots que va ser determinant en la seva elecció el 1980. (<https://www.mundodeportivo.com/momentos-del-deporte/20160424/401325539979/juan-antonio-samaranch-elegido-presidente-del-coi-1980.html>)

Tenia el poder, però li mancava la glòria. Encara va trigar uns anys a poder tornar a Catalunya per la porta gran. El seu suport decisiu a la candidatura de Barcelona pels Jocs de 1992 el va catapultar i li va permetre reescriure la seva biografia. El franquista que encara el 1974 aixecava el braç i lluint camisa blava era el mateix que a Lausana proclamava la victòria de Barcelona. I la seva.

Des d'aquell moment, Samaranch Torelló es va convertir en un intocable, entrant -o continuant- en nombroses institucions, des de la presidència de la Caixa a l'executiva del RACC. El 30 de desembre del 1991 el rei Joan Carles va atorgar-li el títol de marquès de Samaranch. Un títol que, a la seva mort el 2010, va passar a la seva filla, Maria Teresa Samaranch Salisachs (1956), qui també ha entrat amb força en el món dels alts directius esportius: va ser durant dos mandats presidenta de la Federació Espanyola d'Esports de Gel.

Discreció davant el procés

A diferència d'altres cognoms del patriciat català, els Samaranch no han destacat per posicionar-se públicament sobre el procés sobiranista. La seva oposició frontal sempre s'ha donat per descomptada, això sí. Francesc-Marc Álvaro, al seu llibre *Per què hem guanyat*, explica una de les reunions de l'aleshores president Artur Mas amb diverses figures de l'elit econòmica en què exposava la necessitat d'apostar per un camí cap a la independència. Hi eren també l'ara president de Planeta, Josep Creuheras, i la presidenta del Santander, Ana Botín. Dels presents, qui va ser més vehement -en contra- va ser Maria Teresa Samaranch, la filla gran de l'expresident del COI.

Des de l'executiva del poder olímpic, Juan Antonio Samaranch Salisachs ha deixat clar el seu posicionament. En vigílies de l'1-O del 2017, preguntat per la reivindicació que Catalunya pogués veure reconeguda el seu propi Comitè Olímpic, va ser molt clar al dir que "el COI no està preocupat, ni tan sols ocupat, en aquest assumpte".

Però sempre ha tingut cura de restar al marge de declaracions polèmiques. L'octubre del 2018, en una entrevista a *La Vanguardia*, afirmava que el projecte de Jocs d'Hivern Pirineus-Barcelona per al 2030 podria ser un element "cohesionador". "Al final, les administracions es cansaran, no?", va dir en referència a la "inflamació" política.

[noticia]187629[/noticia]

Poc després, en una entrevista a Antena 3 (https://www.antena3.com/programas/espejo-publico/un-cafe-con-susanna/juan-antonio-samaranch-la-situacion-de-cataluna-esta-mucho-mas-destensada-hoy-que-hace-un-ano_201812045c064e2d0cf21af43018f674.html), preguntat sobre la política del nou govern de Pedro Sánchez i la possibilitat de distensió envers Catalunya, Samaranch avalava la necessitat de rebaixar la tensió i es confessava: "Soc molt tebi", afegint que "s'ha de dubtar molt". Una astúcia que deu molt al que devia aprendre del seu pare.

Especulant a Ciutat Meridiana

La figura de Samaranch pare reuneix molts vessants. Un d'ells ens transporta a la Barcelona dels seixanta, en els anys de l'especulació urbanística, quan ell era un alt dignatari del règim franquista. Eren temps en què política i negocis vinculats al *desarrollismo* anaven plegats. Els periodistes Jaume Fabre i Josep Maria Huertas van relatar molts capítols d'aquella etapa a *Tots els barris de Barcelona* (Ed. 62) (<https://www.fbofill.cat/sites/default/files/0071.pdf>) .

L'alt nivell d'humitat de Ciutat Meridiana va fer-hi descartar la construcció d'un cementiri. I s'hi van aixecar pisos... (<https://www.naciodigital.cat/noticia/91148/ciutat/meridiana/lluïta/incansable/vida/digna>) Com expliquen amb ironia els veïns que coneixen la història, l'afany de lucre va convertir el que havia de ser un lloc de descans dels difunts en un negoci per alguns vius. A finals dels cinquanta, s'havia constituït Urbanizaciones Torre Baró SA. Un cop d'ull al consell d'administració en dona pistes. El presidia Joan Antoni Samaranch, aleshores home fort de la Diputació. Marià Ganduxer, un altre dels promotors, que era regidor a l'Ajuntament, era també al consell. Molts anys després, impulsaria l'entitat espanyolista Empresaris de Catalunya.

El projecte urbanístic, avalat per l'alcalde Josep Maria de Porcioles, tenia cobertura política. Segons Fabre i Huertas, un home clau en la creació d'Urbanizaciones Torre Baró SA va ser Josep Banús, promotor immobiliari que va fer l'agost durant el franquisme i que, entre altres, va ser el promotor del cèlebre Puerto Banús de Marbella. Va obtenir contractes sucosos. Entre d'altres, el de la construcció dels accessos al Valle de los Caídos.

Urbanizaciones Torre Baró SA en va fer de grosses. Però el cas de Ciudad Meridiana va ser destacat. Les construccions s'enfilaven per la serra de Collserola, a la sortida de Barcelona i a prop d'on, els anys trenta, algú havia somiat d'aixecar-hi una ciutat jardí. Als problemes d'humitats, les cases hi afegien també mancances greus de construcció. L'any 1970 van començar les primeres protestes. Les mobilitzacions contra les destrosses de Ciutat Meridiana van ser un dels símbols de l'emergència del moviment veïnal i les crítiques a la Barcelona porciolista. Una pàgina negra vinculada al franquisme que l'èpica dels Jocs va emblanquinar. Els Samaranch tenien corda per estona.

[despiece]Volant cap a Pequín

La connexió xinesa és clau en la trajectòria de Samaranch Salisachs. El nom del seu pare -conegut com a "Salamanchi"- és enaltit en el règim xinès perquè se li agraeix a l'expresident del COI haver facilitat que Pequín fos seu olímpica. Els Jocs es van celebrar el 2008, però la votació que va elegir la capital xinesa va tenir lloc al final del mandat de l'expresident. Potser per això, la Fundació Samaranch per al Desenvolupament de l'Esport, (<http://samaranchfoundation.org/en/>) una iniciativa de la família Samaranch, va establir la seva seu a Pequín el 2012. La fundació s'ha associat amb el grup Beijing Tourist Group (BTG), consorci estatal de la Xina, (https://elpais.com/economia/2013/04/19/agencias/1366369481_143622.html) per impulsar el turisme xinès a l'estat espanyol. En el seu consell hi ha Alfonso Rodés, president d'Havas a Espanya, un dels grans hòldings internacionals de comunicació i publicitat.[/despiece]